

i flere forskellige Egne, i over 25 Aar, og man behøve kun at kaste et Blik i de af Skolelærerne Bering og Thastum udgivne Skolekalendere. Skjænker nu det foreliggende Lovforslag med al dets umiskjendelige Velvillie og Omhu for Lærerstanden virkelig Læreren Sikkerhed for at opnaae de Goder, der tilbydes ham? Jeg betvivler det, flere af Lærerstandens Mænd ligesaa, og det maa tilgives en Stand, der saa ofte og bittert har følt sig skuffet, om den er bleven noget mistænkelig. Jeg skal blot i Korthed — idet jeg forbigaar et Par Rettelser i Byrder og Afkortning — tillade mig at berøre de 2 Hovedforbedringer. Den første Hovedforbedring er Alderstillaaget, og det er et væsentligt Gode. Det er en Begunstigelse, der i de fleste Tilfælde vil gjøre det unødvendigt for Læreren at søge Forskyttelse fra en Skole, der maatte ved flere Aars nidkjære og tro Virksomhed er bleven ham kjær. Men skal det have virkeligt Værd, saa maa der fastsættes visse, bestemte Aar, efter hvis Forløb han kan fremrykke til Minimum, under ligeledes bestemte Aar, hvor efter han tildeles et høiere, og saa fremdeles; han maa efter saadanne fast bestemte Aaremaal kunne tildeles ethvert Alderstillaag, ikke som Gunst, men som Rettighed, der maa i selve Loven fastsættes en bestemt Regel at følge i denne Henseende. Steer dette ikke, er det at befrygte, at Lærerne i mange Tilfælde aldrig opnaae denne Begunstigelse, om end Berettigelse, Erang og Værdighed kunne være tilfede.

Den anden Hovedbegunstigelse er Skolepengene. Denne har det Fortrin fremfor den foregaaende, at den er sikker i Formaliteten, men i Realiteten bliver den dog kun en ubestemt Størrelse. Dog, dette kan ikke undgaaes og grunder sig paa Billighed; thi det tjener dog noget til at bringe et retfærdigt Forhold istæde imellem Løn og Arbejde, idet enhver Lærer ved en større Skole, netop ved Skolepengene for ethvert Barn, han underviser, faaer en saa meget større Løn. En 3die Begunstigelse, som Lærerne ogsaa kunde have ønsket, og som det tidligere Udkast omhandlede, findes ikke i det nærværende, nemlig Bestemmelsen om Jordtillaaget, og jeg beklager det

høilighen. Jeg beklager det, fordi Lærerne paa Landet især herved haabede at vinde et Gode, der vilde være dem endnu mere heldbringende end noget af de foregaaende, saavel med Hensyn til materiel Velvære, som med Hensyn til deres Lærervirksomhed. Hvor umuligt det er at kunne producere det fornødne Mælk og Smør af det Par Aker, Læreren i Regelen har, for en Familie, ofte bestaaende af ham, med Hustru og 6, 8 à 10 Børn, vil Enhver kunne indsee, der kjender Forholdene. Det slaaer neppe til i den halve og bedste Aarstid; i den øvrige Deel af Aaret maa Læreren savne disse Fornødenheder, og da kunne de paa Landet neppe erholdes for Penge. Ved et større Jordtillaag vilde denne Forleghed havees, ligesom ogsaa et større Areal gav et i Forhold større Netto-Provenu ved Agerdyrkingen. Men ogsaa med Hensyn til hans Lærer-Virksomhed vilde det være et Gode. Et større Jordtillaag vilde sætte ham istand til at holde de fornødne Folk til Arbejde; han blev befriet for de mange uønskelige, smaalige og tildeels upassende Arbejder, som han nu idelig og idelig maa forrette, selv da endog det at holde en Pige, saaledes som han er stillet, stundom maa høre til Luxusartiklerne. Man har vel indvendt, at det vilde drage ham fra hans egentlige Gjerning, men det er en aldeles falsk Anskuelse, det forsikker jeg. Det vilde tværtimod give ham mere Rolighed og Tid til sin Gjerning, naar han kunde holde Folk til at lade sit Arbejde udrette. Hvem er vel i Almindelighed den største Jordbruger i Kommunen? Mon ikke Præsten, og afdrages da han fra sin Kaldsvirksomhed ved Agerdyrkingen? Ingenlunde, thi han kan holde de fornødne Folk til at udføre Arbejdet, og han behøver kun at føre Tilsynet. Og man maa erindre, at et saadant Tilsyn for Læreren vilde være langt lettere end for Præsten, thi han vil dog stedse faae et mindre Areal at overse. Jeg troer saaledes ikke, at det med Grund kan modsiges, at Jordtillaaget jo vil staae Læreren samme Rettelse og samme Gode samt gjøre ham friere og mere uafhængig. Jeg beklager endvidere, at denne Begunstigelse er udeladt i Forslaget, fordi man synes heraf at kunne spore, at dog nogle af Lærerstandens nærmeste